

Een stunt die veel publiciteit en geld opleverde

Vroeg lag de bekendste ochtendkrant van heel Nederland op woensdag 1 april 1964 op de voordeurmat en wist men ondermeer te melden dat 'Kapers op weg waren naar Radio Veronica.' Vervolgens werd de lezer aangezet naar Radio Veronica te luisteren: 'Stem nu af op de 192 meter, luister naar Radio Veronica en hoor zelf of het allemaal gelukt is.' Het bleek dat een groep Nederlandse topartiesten die ochtend in alle vroegte met een vissersboot uit de Scheveningse haven vertrokken was om een hele dag een 'live programma' uit te gaan zenden vanaf het zendschip Borkum Riff, het schip te kapen en te verplaatsen. De krant ging zelfs zo ver door deze 1 april actie aan te kondigen als één van de meest grootscheepse 1-april operaties, die Nederland ooit gekend heeft.

De avond ervoor was een groot aantal artiesten al bij elkaar gekomen om onder leiding van AVRO's Fred Oster en regisseur Bob van Rooyens het enteren van het zendschip van Radio Veronica voor het laatst door te spreken. Deze voorbereidingen vonden plaats in het Kurhaus, waar met ook overnachtte want er diende vroeg naar de haven te worden vertrokken. Reeds om half zes stond men op de kade voor vertrek. De avond tevoren had Oster de pers ter woord gestaan: "We willen vanaf kwart voor zeven in de ochtend met live-programma's van Radio Veronica in de lucht komen, dat is als het ons lukt het schip te enteren. We hebben goede hoop en alle artiesten zijn bijzonder enthousiast."

Wie waren er ondermeer aanwezig in het Kurhaus die avond? Voornamelijk Nederlandse artiesten die op dat moment - en voor sommigen nog steeds - een rol speelden in de muziekwereld. Zo waren er ondermeer Anneke Grönloh, Mieke Telkamp, Rob de Nijs, de Jumping Jewels, Willy en Willeke Alberti, Bueno de Mesquita en Toby Rix. Niet alle programma's zouden er live uitgaan want al was uitgelekt dat deze keur aan artiesten er het nodige hadden opgenomen in één van de Philips Phonogram platenstudio's, programma's die op band mee gingen aan boord.

'De Telegraaf berichtte hierover: 'Er heerste gisteren een prettige sfeer in de studio. Iedereen begon nu pas in te zien, dat deze stunt geen grap was en alles in ieder geval serieus werd aangepakt. Het heeft de initiatiefnemers in ieder geval veel moeite gekost de artiesten over te halen, want niemand geloofde eigenlijk in deze stunt.' Ondermeer stelde Mieke Telkamp: "Mijn allereerste impuls was dat het niet waar kon zijn. Toen heb ik contact opgenomen met Fred Oster en Willeke Alberti en die hebben me ervan kunnen overtuigen, dat het geen één-april grap is en ik geloof wel dat het leuk wordt."

Borkum Riff

De initiatiefnemers hadden vooraf ook enige juridische problemen opgelost. Zij moesten douane- en scheepsvaartpapieren in orde maken en bovendien werden zij door deskundigen gewezen op het feit, dat op het enteren van een schip twaalf jaar gevangenisstraf stond. Die volgende ochtend vertrok, inderdaad toen het nog donker was, een twintigtal artiesten, begeleid door een aantal medewerkers van verschillende omroepen, vanuit de haven van Scheveningen. Het bleek dat men vooraf ook een aantal televisieploegen had uitgenodigd maar de Nederlandse televisie had geen belangstelling, dit in

tegenstelling tot de Belgische televisie, die wel een cameraploeg meestuurde.

Men had aangekondigd dat de programma's van Veronica, die normaal om acht uur in de ochtend een aanvang namen, ruim een uur eerder zouden worden gestart, mits men medewerking kreeg van de technici en bemanning aan boord van de Borkum Riff. Andermaal 'de Telegraaf': 'Er zal echter niet hardhandig worden opgetreden. Alles wil men in het teken van 1 april houden en met verwacht hiervoor ook medewerking van Radio Veronica. Hoelang de uitzendingen zullen duren is nog niet bekend, maar wel staan de artiesten aan boord nog enige avonturen te wachten en ook de luisteraars zouden wel eens kunnen opkijken.'

Scheveningen 71

April 1964, Nederland was nog in opbouw, lang niet iedereen had het breed en dus was het in het bezit hebben van bijvoorbeeld een bandopnameapparaat een uitzondering en als je een exemplaar had dan werd een band meerdere malen gebruikt om telkens weer eens iets anders op te nemen. Toch is van die gedenkwaardige dag een aantal korte fragmenten bewaard gebleven. Om zes minuten voor half elf bijvoorbeeld: "Hier volgt een mededeling, een mededeling voor

Rederij de Ruiters. Rederij de Ruiters in Scheveningen. Verzocht wordt, indien U mij kunt verstaan, om de mensen die nu met uw kotter onderweg zijn naar Scheveningen of U deze mensen wil vragen of zij de tas van Willy Alberti achter uit de auto willen halen en deze willen afgeven bij U op het rederijkantoor, zodat wij die tas kunnen ophalen." Het was de stem van Fred Oster, die de boodschap live vanaf boord via de 192 meter bracht. Hij maakte toen bekend dat het onmogelijk was achter de kotter aan te varen daar het andere schip, de Borkum Riff, niet naar Scheveningen ging maar naar de haven van Rotterdam. Het bleek dat de koffer spullen bevatte die hij diezelfde avond voor een optreden nodig. De koffer stond in de auto van een zekere heer Jacobs.

Vervolgens werd er gedaan of men vanaf de Borkum Riff richting Hoek van Holland ging, een programmaonderdeel dat gewoon vanaf het zendschip op vaste ankerplaats werd uitgezonden. Men deed of men het schip had geënterd en vlak bij de pier van Hoek van Holland er door duizenden mensen werd opgewacht. Doel was het schip te parkeren aan de Parkhaven in Rotterdam en daar als vrije radio op te starten. Op een bepaald moment werd er in het programma op een stuk hout geklopt en werd er gevraagd wie het zou kunnen zijn, wat ondermeer de opmerking 'er staat ergens altijd wel een Herman Stok achter de deur om ons weg te jagen' opleverde. Ook de naam van het station, als ook de slogan, was aangepast: 'Vrij Ronica, het station waar de lach inzit', terwijl ook de namen van enkele programma's waren aangepast. Om half elf werd bijvoorbeeld 'Koffietijd met Mieke Telkamp' gehoord. Grapjes ten over in verband met reclamespots, zoals de vraag waarin de minister president van dat moment zijn whisky koud hield? In een 'Marijnen'. Toevalligerwijs de naam van zowel de toenmalige minister-president als een populaire koelkast die toen in de markt werd gezet. Om goed elf uur in de ochtend kwam er een einde aan de entering maar nog lang niet aan de publiciteit rond deze gebeurtenis.

Op de dag na de speciale uitzending, donderdag 2 april 1964, had Henk van der Meyden een uitgebreid verslag in zijn 'Telegraaf',

waarin hij trots meldde dat 'wij veroverden Veronica maar de artiesten waren zeeziek'. Vervolgens schreef hij dat blijkens reacties het programma door honderdduizenden luisteraars was gehoord. En tegelijk werd even een kleine schop richting de omroepen in Hilversum gegeven middels: 'Het was dan ook een radioprogramma, waarin met alle taboes én in Hilversum en in de commerciële radiowereld, gebroken werd. De gebruikelijke Veronicaspots werden geparodieerd en bovendien werd een nieuw merk in de uitzending op grappige wijze geïntroduceerd: het merk 'Ostro' bestond helemaal niet.'

Daarnaast werd gemeld dat er volop werd geïmproviseerd, hetgeen van de strakke omroepen in Hilversum destijds totaal niet kon worden verwacht. Uit het artikel werd ook duidelijk welk schip er werd gebruikt om het merendeel van de artiesten en omroepmedewerkers naar de Borkum Riff te brengen. Het was de Scheveningen 71, een schip dat later in de Veronica historie bekend werd van de reclamespot 'Sportvissen op de Noordzee met de Loekie'. Een naamsverandering vond plaats in de begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw. De kotter werd ook incidenteel voor de bevoorrading van het tweede zendschip van de Veronica-organisatie, de Norderney, ingezet.

De aap kwam uit de mouw toen in het artikel werd gemeld dat alle vergaderingen ter voorbereiding van de zogenaamde enterling waren bijgewoond door één of meerdere van de Gebroeders Verweij en het was dan ook logisch dat de bemanning van het zendschip bij de enterling geen enkele weerstand gaf en de artiesten konden overstappen op de Borkum Riff. Maar echt gemakkelijk hadden ze het niet want Van der Meijden wist te melden dat 90% van de groep zeeziek was en deels, direct na aankomst, de kooi opzocht. Vooral Anneke Grönloh en Willy Alberti waren daarbij de klos. Volgens de verslaggever was een veelgehoorde zin: "kon dit schip maar zinken."

Wat werd er over de live reportage geschreven? 'Op het dek van het zendschip werden opwindende reportages gemaakt, waarbij artiesten met gemurmel voor het duizendkoppige publiek aan de kade speelde.

Dick Wama speelde de havenmeester, terwijl leden van de Jumping Jewels de voorbijgangers speelden. Het werd op deze manier een reportage, die de realiteit naderde en velen naar de Parkhaven in Rotterdam deed spoeden. Het aantal zieken aan boord steeg echter zo onrustbarend dat bij een inspectie langs de kooien bleek, dat bijna elke kooi bezet was.'

Het programma eindigde toen de Gebroeders Verweij aan boord van de Borkum Riff kwamen en de initiatiefnemers Oster en Van Rooyens dankzegden voor de stunt en tevens een cheque overhandigden van tienduizend gulden voor het 'Fonds Blijvend Applaus.' In 1962 werd de stichting Blijvend Applaus opgericht, die als doel had oud-artiesten, indien dat nodig was, financieel bij te staan. Om inkomsten voor de stichting te genereren, werd op 21 april 1965 de LP "Blijvend applaus" uitgebracht. De LP kreeg als ondertitel "Sterren van nu voor sterren van toen". Populaire artiesten als Corry Brokken, Mieke Telkamp, Rob de Nijs en Jasperina de Jong zongen speciaal voor de LP liedjes die decennia eerder bekend waren gemaakt door artiesten die, indien nog in leven, tot de doelgroep hadden kunnen behoren van de stichting Blijvend Applaus. Aan het verkopen van de LP 'Blijvend applaus' hield de stichting ook een aardig bedrag over.

Achteraf bleek dat de Gebroeders Verweij hun personeel in de studio en kantoor te Hilversum ook niet hadden ingelicht en er toch paniek ontstond. Andermaal 'de Telegraaf': 'Daar was grote paniek. Een meisje van de reclameafdeling zat te huilen, de chefs zaten met twee telefoons in hun handen. Iedereen was in paniek, want niemand was door de gebroeders Verweij op de hoogte gebracht dat het schip geënterd zou worden en het strakke spotschema voor een dag overboord zou gaan. Directeur Dirk Verweij: "Het moest toch een echte grap worden, daarom moest het geheim blijven en wist zelfs niemand in de Veronica-studio het."

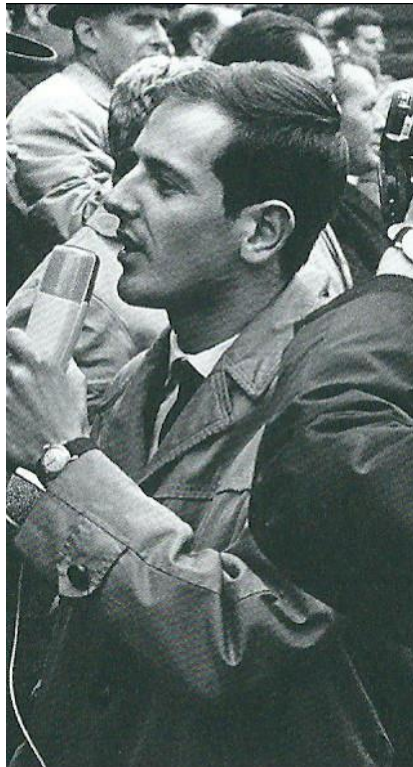
Maar lang niet iedereen was gelukkig met de golf aan publiciteit die deze actie, van de artiesten en omroepmedewerkers, in Nederland had opgeleverd. Enkele dagen na de uitzending, op 6 april 1964, maakte 'de Volkskrant' bekend dat 'de omroep' op ging treden

vanwege de 1 april grap. Zo wist men te melden dat bij de VPRO de televisieregisseurs Almar Tjepkema en Huib de Vries wegens hun medewerking aan de grap voorlopig waren geschorst: 'Vandaag krijgen ze de gelegenheid met hun directie over de kwestie te spreken.' Han Mulder, destijds KRO Brandpunt redacteur, had van tevoren zijn directie geraadpleegd over zijn medewerking aan de uitzending. Men had hem daarbij geen verbod opgelegd maar wel aangeraden er vanaf te zien. Omdat hij aan de waarschuwing geen gehoor wilde geven had hij een paar snipperdagen opgenomen. Gevolg was wel dat de leiding van de KRO desgevraagd meedeelde dat men eventueel stappen overwoog tegen Mulder.

Voor de eerder genoemde initiatiefnemers, Fred Oster en Bob Rooyens van de AVRO, waren er op dat moment geen maatregelen te verwachten hoewel vanuit de leiding van deze omroep wel werd gemeld dat de grap anders was uitgekapt dan was verwacht. En een dag later werd bekend dat Tjepkema en De Vries bij monde van voorzitter dr. J.A. de Koning van de VPRO te horen hadden gekregen dat hen een schriftelijke berisping stond te wachten. Ze werden ook officieus geschorst voor enkele dagen en waren dus enkele dagen niet op de werkvloer aanwezig, echter wel met behoud van salaris. Van de zijde van Radio Veronica noemde men deze maatregel een 'kleingeestige kruideniersmaatregel' die weer eens de houding van de zuilen jegens Veronica accentueerde. Almar Tjepkema verliet hetzelfde jaar de VPRO om voor het REM-project te gaan werken.

Han Mulder verliet het slechter want deze vaak geroemde Brandpunt medewerker werd min of meer gedwongen zijn ontslag te nemen bij de KRO. Via de kranten van de Gemeenschappelijke Persdienst was op 11 april het volgende te lezen: 'Han Mulder, redacteur van 'Brandpunt', het actualiteitenprogramma van de KRO-tv, heeft om persoonlijke redenen ontslag gevraagd. Het is hem verleend, aldus de korte mededeling, welke de KRO gistermiddag liet uitgaan. De mededeling zegt niet dat Han Mulder ontslagen zou zijn, wanneer hij niet zelf om ontslag had gevraagd. De reden is zijn medewerking aan het enteren van het radioschip Veronica op 1 april jl.' Aanvankelijk

heette het dat Han Mulder met een berisping er vanaf was gekomen, ware het niet dat de zaak niet in handen was gegeven van het KRO-bestuur. Zodoende kwam Han Mulder tegenover KRO-voorzitter mr. Van Doorn te staan. Mr. Van Doorn staat als KRO-man op het standpunt dat, wanneer er reclame in de ether moet komen, dit door de bestaande omroepverenigingen moet gebeuren en ook ten goede moet komen aan het huidige bestel. In deze situatie heeft de heer Van Doorn het bijzonder hoog opgenomen dat juist een medewerker van zijn omroep zich geleend heeft voor een grap, die door de omroepen in Hilversum als bijzonder kwalijk wordt geclassificeerd. Donderdag moest Han Mulder bij de heer Van Doorn verschijnen. Hij heeft de consequenties onderkend en op staande voet ontslag gevraagd.'

Han Mulder

Op 15 april 1964 verscheen in 'de Telegraaf' het bericht dat de jonge presentator besloten had voor enkele weken Nederland te verlaten om bij zijn broer in Verona bij te komen. Hetzelfde jaar werd de rubriek 'Brandpunt' onderscheiden met de jaarlijkse Nipkowschijf, iets wat Han Mulder niet meer kon meevieren. In zijn boek: 'Brandpunt een journalistieke doorbraak' kwam Richard Schoonhoven

hierop terug: 'Het was jammer dat Han Mulder juist voor de Nipkow Brandpunt en de KRO had verlaten. Hij had deelgenomen, ondanks een verbod, aan de 'kaping' van het piratenschip Veronica dat even buiten de territoriale wateren met zijn illegale uitzendingen een populaire concurrent werd van Hilversum.

De grap duurde langer dan door de deelnemers was voorzien, waardoor Mulder te laat de burelen van Brandpunt bereikte. Zijn deelname ontkennen kon niet meer, nadat een geïllustreerd weekblad over twee pagina's een foto publiceerde over de kaping, waarop hij prominent zichtbaar was. Hij werd daarvoor berispt. Hij nam enige tijd later afscheid, zoals ik later hoorde onder druk van de voorzitter die hem als douceurtje een aantal maanden salaris meegaf'.